

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 14.11.1997
KOM(97) 597 endelig udg.

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

Regionalt samarbejde i Sortehavsområdet

**Status over forholdene - EU-foranstaltninger til fremme af
udviklingen**

Sammendrag

Kommissionen ser positivt på og støtter et større regionalt samarbejde mellem Sortehavsstaterne og foreslår at man anlægger en ny strategi med hensyn til det regionale samarbejde omkring Sortehavet som led i en bredere EU-strategi for regionen, idet der tages hensyn både til Sortehavsstaternes fælles interesser og til Den Europæiske Union interesse i regionen. Kommissionen foreslår at man i denne forbindelse baserer sig på en blanding af forskellige ordninger, bl.a. både politiske og handelsmæssige tiltag og faglig bistand. Fællesskabet bør indstille sig på at skulle støtte foranstaltninger der tager sigte på at fremme det regionale samarbejde omkring Sortehavet - og også det lokale samarbejde - inden for blandt andet transport-, energi- og telenet, handelsmæssigt samarbejde, miljømæssigt bæredygtig udvikling, samt retsvæsen og indenrigsanliggender.

Et af de vigtigste kriterier der vil blive lagt til grund ved bedømmelsen af om det er formålstjenligt at yde EF-støtte til bestemte initiativer, er om de direkte berørte lande involverer sig aktivt, og herunder også i finansieringen. Faglig bistand ydes via de eksisterende ordninger - først og fremmest PHARE-, TACIS- og MEDA-programmet, og i visse tilfælde også Interreg-programmet - på grundlag af de herfor fastlagte procedurer og allerede eksisterende budgetkonti. Samtidig hermed vil man søge at opnå flest mulige positive samspilsvirkninger mellem disse programmer indbyrdes. Med etablering af et sådant samarbejde får erhvervslivet i samtlige medlemsstater mulighed for fuldt ud at deltage i de samarbejdsprojekter der vedtages.

Kommissionens vigtigste dialogpartnere i forbindelse med tilrettelæggelsen af programmer for Sortehavsregionen bliver de involverede Sortehavsstater selv, såvel på bilateralt som multilateralt grundlag. Samtidig kan BSEC - som det vigtigste regionale initiativ af generel art i Sortehavsområdet - yde et afgørende bidrag i denne forbindelse. På baggrund af den rolle Kommissionen spiller med hensyn til bistand vil det være formålstjenligt om Kommissionen deltager i BSEC's møder. Ved at tilskynde til regionalt samarbejde i Sortehavsområdet kan EU bidrage til at skabe større sikkerhed, stabilitet og velfærd i denne region som får stadig større strategisk betydning for Den Europæiske Union.

Regionalt samarbejde i Sortehavsområdet

Status over forholdene - EU-foranstaltninger til fremme af udviklingen

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet

Indledning

1. På Det Europæiske Råds møde i Dublin i december 1996 noterede man sig, at Kommissionen med regelmæssige mellemrum skulle aflægge rapport over sine regionale aktiviteter i den del af Europa der rækker fra Ishavet til Sortehavet. Kommissionen følger nu sine tidligere rapporter om det regionale samarbejde omkring Østersø-regionen og om det centraleuropæiske initiativ op med denne rapport om det regionale samarbejde i Sortehavsområdet, der skal forelægges sammen med en generel rapport om det regionale samarbejde i Europa.
2. Rapporten har to formål: For det første at gøre rede for Sortehavsregionen og dens strategiske betydning for Den Europæiske Union og henlede opmærksomheden på hvor stor en rolle det regionale samarbejde kan spille i denne regions udvikling; for det andet at undersøge hvilke målsætninger der kan opstilles for det regionale samarbejde i Sortehavsregionen, der bør støttes af EU, og hvilke virkemidler der kan tages i brug for at fremme et sådant samarbejde.
3. Kommissionen støtter udviklingen af regionale samarbejdstiltag i Europa da sådanne initiativer virker fremmende på stabilitet, sikkerhed og velfærd. (delete: og støtter sådanne aktiviteter)
4. Kommissionen ønsker især at støtte regionale tiltag hvoraf det klart fremgår at deltagerne har engageret sig i det regionale samarbejde, bl.a. ved at involvere sig i fælles projekter og i finansieringen heraf. Ved bedømmelsen af sådanne tiltag lægges der også vægt på den politiske støtte til samarbejde af

[REDACTED]

denne art, såvel i regionerne som i Den Europæiske Union, og på hvilke faktiske eller potentielle resultater der kan forventes. Som det fremgår af Agenda 2000, er Kommissionen af den opfattelse at betydningen af det regionale samarbejde vil vokse i takt med udvidelsen af EU, idet et større regionalt samarbejde både vil gøre den udvidede Union mere åben over for sine naboer, således at det undgås at der opstår nye delelinjer på det europæiske fastland, og samtidig sikre at de deltagende tredjelande får tilgodeset deres ønske om en stadig snævrere tilknytning til EU.

5. Sortehavsregionen¹ omfatter Grækenland, Bulgarien, Rumænien og Moldova mod vest; Ukraine og Rusland² mod nord; Georgien, Armenien og Aserbajdsjan mod øst; og Tyrkiet mod syd. Regionen har voksende strategisk betydning for EU og får endnu større betydning efter udvidelsen. Området har i alt 190 millioner indbyggere³ og er dermed et potentielt meget vigtigt marked for afsætningen af EU's varer. Regionen er ydermere en vital transitroute for fremførsel af energiressourcer til Europa.

6. Et bedre regionalt samarbejde mellem Sortehavsstaterne indbyrdes er af afgørende betydning i bestræbelserne på at skabe fred, sikkerhed og politisk stabilitet i denne region, på at styrke og forbedre regionens rolle som en vital handelsforbindelse mellem Europa, Centralasien og Mellemøsten, og på at udvikle regionens økonomiske potentiale. I Kommissionens strategi for etablering af et tættere samarbejde mellem Sortehavsstaterne tages der hensyn både til disse staters fælles interesser og til EU's interesser i regionen. Kommissionens strategi bør derfor baseres på en blanding af politiske tiltag, handelsmæssigt samarbejde og faglig bistand.

¹ Bilag 1 indeholder et kort over regionerne

² For Ruslands vedkommende anses kun de områder der grænser op til Sortehavet (Rostov, Krasnodar og Stavropol) som del af Sortehavsregionen

³ Dette tal omfatter indbyggerne i de tre områder af Den Russiske Føderation der støder op til Sortehavet (Rostov, Krasnodar og Stavropol, som tilsammen har en befolkning på 12 millioner indbyggere i henhold til 1995-tallene), men ikke befolkningen i Den Russiske Føderation som helhed

7. I sammenligning med andre regionale initiativer der er truffet i Europa siden begyndelsen af 90'erne - såsom Østersøsamarbejdet, Barents/Ishavs/Euro-samarbejdet og det centraleuropæiske initiativ - har det taget en rum tid inden det er lykkedes at få det regionale samarbejde mellem Sortehavsstaterne bragt i rette form, men man begynder nu at kunne konstatere virkningerne af dette samarbejde.

Økonomisk samarbejde i Sortehavsregionen (BSEC)

8. Det vigtigste regionale samarbejdsinitiativ af generel art i området er Det Økonomiske samarbejde i Sortehavsregionen (Black Sea Economic Cooperation - BSEC), der blev oprettet i 1992. Denne organisation har følgende medlemmer: lande med kyst til Sortehavet (dvs. Bulgarien, Georgien, Rumænien, Rusland, Tyrkiet og Ukraine), samt Albanien, Armenien, Aserbajdsjan, Grækenland og Moldova. Egypten, Israel, Italien, Polen, Slovakiet, Tunesien og Østrig har observatørstatus.

9. BSEC's målsætninger er at fremme det økonomiske samarbejde med henblik på at undgå konflikter, at sikre en fredelig bilæggelse af uoverensstemmelser som fastsat i OSCE's principper, og at hjælpe de deltagende stater til at integrere sig i Europas økonomi og verdensøkonomien. Samarbejdet omfatter samhandel og investering, transport, kommunikation, energi, turisme, miljø, samt forskning og videnskab.

10. BSEC er ikke en regional organisation i juridisk forstand, idet den ikke bygger på en bindende aftale på grundlag af folkeretten. Beslutninger i BSEC tages ved enstemmighed af udenrigsministrene, og formandskabet går på skift. Der er oprettet 17 faste arbejdsgrupper for de forskellige sektorer, og de beskæftiger sig(delete: the "e" in the end) med mange forskellige emner, herunder transport, energi, turisme, fremme og beskyttelse af investeringer, bankvæsen og finans, samt miljøspørgsmål. BSEC har et lille fast internationalt sekretariat i Istanbul. Af affilierede organisationer skal nævnes BSEC-rådet, der repræsenterer deltagerlandenes erhvervsliv; Den Internationale Sortehavsklub, der består af repræsentanter for havnene i

[REDACTED]

Sortehavet; og parlamentsforsamlingen for økonomisk samarbejde i Sortehavsområdet. Af andre BSEC-relaterede strukturer skal nævnes Handels- og Udviklingsbanken for Sortehavsområdet i Thessaloniki, Energicentret for Sortehavsregionen i Sofia, og Det internationale Center for undersøgelser af Sortehavet i Athen.

11. BSEC's konkrete resultater har hidtil været ret beskedne. Der findes en række fællesprojekter hvori flere forskellige BSEC-stater deltager, blandt andet inden for transport, told- og grænseprocedurer, energi, telekommunikation og miljøet. Der er oprettet en Handels- og Udviklingsbank for Sortehavsområdet, men den har endnu ikke påbegyndt sin virksomhed. BSEC-staterne har givet udtryk for interesse i oprettelse af et frihandelsområde i Sortehavsregionen og er i gang med at undersøge mulighederne herfor. Dette ser imidlertid ikke ud til at være en realistisk målsætning al den stund Grækenland er medlem af EU, Tyrkiet deltager i en toldunion med EF, Bulgarien og Rumænien har associeringsaftaler med mulighed for eventuel senere optagelse i EU, og en række BSEC-stater endnu ikke er blevet optaget i Verdenshandelsorganisationen. Med hensyn til BSEC's ønske om at spille en rolle i forbindelse med fredelig bilæggelse af konflikter, bør det nævnes at det kan betragtes som noget af en bedrift at BSEC overhovedet har formået at samle repræsentanter for samtlige Sortehavsstater. Resultaterne har dog også på dette felt været begrænsede.

12. BSEC er en forholdsvis ny organisation, idet den først blev oprettet for fem år siden, og det er derfor naturligt at der går en vis rum tid inden man begynder at kunne føle virkningerne af dette samarbejde i større omfang.

13. BSEC må overvinde en række hindringer inden samarbejdet kan blive fuldt effektivt. For det første de store forskelle - i kulturel, politisk, historisk og økonomisk henseende - mellem de deltagende stater, som har gjort det vanskeligere at opstille og gennemføre fælles mål. For det andet stiller regionerne kun begrænsede midler til rådighed for BSEC-projekter, da de fleste medlemsstaters økonomi er inde i en overgangsperiode. For det tredje er der den omstændighed at en række BSEC-stater lægger større vægt

[REDACTED]

på andre ordninger når de søger at realisere deres udenrigspolitiske målsætninger.

14. Alle lande i regionen er medlem af OSCE, og flere er involveret i andre regionale initiativer. Bulgarien, Moldova, Rumænien og Ukraine deltager således i det centraleuropæiske initiativ. Flere Sortehavsstater er involveret i de forskellige tiltag der tager sigte på at skabe stabilitet og sikkerhed i Balkan-området, herunder Royaumont-initiativet, det sydøsteuropæiske samarbejdsinitiativ (SECI) og Balkan-konferencen vedrørende stabilitet, sikkerhed og samarbejde i Sydøsteuropa. Moldova, Rusland, Ukraine og de tre transkaukasiske stater er medlem af Samfundet af Uafhængige Stater. Aserbajdsjan og Tyrkiet er medlemmer af den økonomiske samarbejdsorganisation ECO. Georgien har indkaldt til møder med henblik på undersøgelse af muligheden for at iværksætte et regionalt samarbejde mellem de tre transkaukasiske stater. Aserbajdsjan, Georgien, Ukraine og Usbekistan har undertegnet en række aftaler bl.a. vedrørende transportforbindelser.

1. Sortehavsregionens geopolitiske identitet og økonomiske potentiale

Sortehavsregionens geopolitiske identitet

15. Sortehavsregionens historie er rig på forskellige kulturer, og på politiske problemer. Den seneste tids politiske og økonomiske ændringer i regionen har åbnet nye muligheder for samarbejde og etablering af forbindelser til andre lande både inden for selve regionen og i verden uden for. Dette kan bidrage til at styrke regionens stabilitet og fremme dens udvikling. Gennem de seneste måneder har der været en række positive resultater i Sortehavsregionens mellemstatslige relationer, idet der er undertegnet en venskabs-, samarbejds- og partnerskabsaftale samt en aftale om Sortehavsflåden mellem Rusland og Ukraine; der er indgået en basistraktat mellem Ukraine og Rumænien samt en principaftale vedrørende fælles udvikling af to nye euroregioner⁴ i naboområder op til deres fælles grænse; og endelig er der mellem Tyrkiet og Grækenland skabt uformelle rammer for drøftelse af de uløste anliggender i Ægæerhavet. Inddragelse af de berørte lande i de regionale samarbejdsinitiativer kan bidrage til at konsolidere denne udvikling.

16. Sortehavet er et naturligt transitområde i kraft af den geografiske beliggenhed på grænsen mellem Europa og Asien. Regionen har således fra gammel tid haft forbindelser til både Europa og Mellemøsten, og den er den mest direkte rute mellem Europa og Centralasien og mellem de nye uafhængige stater i Europa og Tyrkiet. Dette har særlig stor betydning på baggrund af de enorme naturressourcer - og herunder energiresourcer - i Det Kaspiske Bækkens og Centralasiens. Omvendt er regionen desværre også blevet

⁴ Herved forstås ordninger der tager sigte på grænseoverskridende samarbejde mellem to naboområder i hver sin stat. Udtrykket euroregion blev i første omgang brugt om denne form for samarbejde inden for EU, men anvendes nu også om tilsvarende grænseoverskridende samarbejdsordninger mellem naboområder i de central- og østeuropæiske lande

[REDACTED]

transitområde for smugleri af narkotika, våben og fissile materialer og for ulovlig immigration.

17. Sortehavsområdet er i militær henseende af stor strategisk betydning på grund af sin geografiske position. Regionen er stærkt militariseret, idet Ruslands, Tyrkiets og Ukraines væbnede styrker er de tre største⁵ i Europa. Der foretages store våbenindkøb i regionen, både i kvantitativ og i kvalitativ henseende, og regionens våbenproduktionskapacitet er også stor. Det er på denne baggrund klart hvor vigtigt det er at sørge for sikkerhed og stabilitet i Sortehavsregionen.

18. Grækenland og Tyrkiet er medlemmer af NATO; de øvrige stater med kyst ud til Sortehavet deltager i NATO's partnerskab for fred. Adskillige Sortehavsstater ønsker fuldt medlemsskab af NATO.

Sortehavsregionens økonomiske potentiale

19. Sortehavsregionen er et område med markante økonomiske forskelle. Visse dele af regionen, som for eksempel den sydlige del af Rusland og Ukraine samt de vestlige provinser af Rumænien er industrialiseret, medens andre områder omkring Sortehavet er landområder med begrænset økonomisk udvikling. Industriens andel af regionens samlede produktion er forholdsvis høj, men det bør nævnes at industrien i de mest udviklede dele af regionen i vid udstrækning er tung industri, som ikke er konkurrencedygtig. BNP pr. indbygger (dvs. i købekraftsparitet) i regionen, dvs. i lande som ikke er medlem af EU, varierer lige fra 4730 \$ i Tyrkiet til 1510 \$ i Aserbajdsjan⁶.

20. Sortehavsregionens økonomiske potentiale er ikke blot stort, men tilmed voksende efter at regionen er blevet åbnet over for verdensøkonomien. Omlægningen af økonomien har medført en kraftig produktionsnedgang i flere Sortehavsstater, men der er nu flere steder i regionen tegn på at et økonomisk

⁵ Dette punkt drøftes nu i forhandlingerne om revision af CFE-traktaten.

⁶ 1994-tal.

[REDACTED]

genopsving er undervejs. I 1996 voksede Rumæniens økonomi med 4,3%, medens den tyrkiske økonomis vækst lå på 7%. Rusland oplevede i 1996 en yderligere produktionsnedgang på 6%, men der forventes en beskeden vækst i 1997. I modsætning hertil fortsætter den faldende tendens i andre Sortehavsstater, bl.a. Ukraine og Moldova, og udsigterne til økonomisk vækst i den nærmeste fremtid ser ud til at blive begrænsede.

21. Sortehavsområdet har en samlet befolkning på 190 millioner⁷ og er derfor et potentielt vigtigt marked for EU's eksportvarer. EU's samlede samhandel med staterne ud til Sortehavet er stigende. Samtidig hermed er EU en vigtig samhandelspartner for landene i regionen. På et af regionens største markeder, Tyrkiet, står EU for næsten halvdelen af den samlede samhandel. For Bulgariens og Rumæniens vedkommende er EU's samhandelsandel af en størrelsesorden på 50% til 60%.

22. Den indbyrdes samhandel mellem Sortehavsstaterne er forholdsvis lille, når der lige ses bort fra de traditionelle forbindelser mellem Rusland og de øvrige Nye Uafhængige Stater i regionen, omend selv disses betydning er faldende. Ny samhandel er i færd med at opstå, men den er stadig af forholdsvis ringe betydning. Til eksempel kan nævnes, at Tyrkiets import fra Rusland i tidsrummet fra 1994 til 1996 steg til mere end det dobbelte (fra 879 millioner ECU i 1994 til 1835 millioner ECU i 1996), og at Tyrkiets export til Ukraine steg til mere end det tredobbelte (fra 63 millioner ECU i 1994 til 207 millioner ECU i 1996). Der er også voksende samhandel mellem Tyrkiet på den ene side og på den anden side Georgien, Aserbajdsjan og Bulgarien. Lettelse af den grænseoverskridende trafik og forenkling af toldprocedurerne bliver en kritisk faktor med hensyn til bestræbelserne på at øge samhandelen og fremme investering og økonomisk vækst i regionen.

23. Landene i regionen har planer om at etablere et frihandelsområde i Sortehavsregionen. Dette berører direkte EU idet Grækenland, i kraft af sit medlemskab af EU, og Tyrkiet, der er bundet til EU's handelspolitik som

⁷ Se fodnote 3

følge af sin associering og toldunion med EU, på forhånd er udelukket fra på egen hånd at deltage i regionale frihandelsaftaler. Samtidig hermed går Den Europæiske Union dog principielt ind for tiltag der tilsigter en liberalisering af samhandelen, i den udstrækning sådanne foranstaltninger er forenelige med multilaterale samhandelsordninger og afspejler bestående aftaler mellem EU og de pågældende lande. Den Europæiske Union har den opfattelse at et vigtigt første skridt i retning af en liberalisering af samhandelen i regionen er at få samtlige Sortehavsstater optaget i Verdenshandelsorganisationen, og EU er indstillet på at yde bistand til de Sortehavsstater der endnu ikke er medlem, til at forberede deres optagelse i Verdenshandelsorganisationen⁸.

24. Udlandets investering i Sortehavsområdet er voksende, omend endnu ret beskeden. Det skønnes at den udenlandske direkte investering i regionen i 1995 var på 4874 millioner \$. Den var på 2915 millioner \$ i 1994 og på 2034 millioner \$ i 1993. Den omstændighed at regionen har naturressourcer, forholdsvis gode infrastrukturer og i mange tilfælde en velkvalificeret arbejdsstyrke, er med til at tiltrække investeringer fra udlandet. Men omvendt er der stadig mange barrierer for udenlandsk investering, af såvel juridisk som praktisk art.

Sortehavsregionen og Den Europæiske Union

25. Sortehavsregionen har direkte forbindelse til Den Europæiske Union via Grækenland. Den Europæiske Union og dennes medlemsstater har ydermere undertegnet bilaterale aftaler med andre Sortehavsstater. Der er iværksat Europaaftaler med Bulgarien og Rumænien, og der er undertegnet partnerskabs- og samarbejdsaftaler med Rusland, Ukraine, Moldova og de tre transkaukasiske republikker⁹. Den 31. december 1995 blev der oprettet en

⁸ For tiden ydes der faglig bistand til Rusland, Ukraine, Moldova, Georgien og Armenien med henblik på forberedelse af optagelse i Verdenshandelsorganisationen

⁹ I modsætning til toldunions- og associeringsaftalerne er der ikke tale om præferencebetingelser i forbindelse med partnerskabs- og samarbejdsaftaler. I

toldunion mellem EF og Tyrkiet på grundlag af associeringsaftalen af 1963. Kommissionen har for nylig forelagt en meddelelse om relationerne med Tyrkiet, og heri fremsættes der en række forslag med det formål at uddybe forbindelsen ud over toldunionen¹⁰.

26. En udvidelse af EU vil give Sortehavsregionen endnu større betydning. EU har stor interesse i at støtte den politiske stabilitet og den økonomiske velfærd i Sortehavsregionen og i at søge at skabe bedre forbindelser både inden for selve regionen og mellem denne og EU.

2. En strategi for fremme af Sortehavssamarbejdet

Forslag til målsætninger

27. Samarbejdet i regionen kan med fordel koncentrerer om:

1. At fremme politisk stabilitet og dialog og styrke menneskerettigheder, demokrati og retsstatens principper
2. Transitforbindelser gennem regionen og udvikle dens transport-, energi- og telenet, bl.a. ved at etablere forbindelser til europæiske net
3. Regional samhandel og skabelse af gunstige vilkår for investering fra EU og udlandet i øvrigt, herunder investering i små og mellemstore virksomheder, og samtidig sikring af at nye ordninger er forenelige med allerede eksisterende ordninger
4. En bæredygtig udvikling, beskyttelse af regionens miljø og nuklear sikkerhed

aftalerne med Rusland, Ukraine og Moldova er der imidlertid åbnet mulighed for forhandlinger om et frihandelsområde.

¹⁰ Der er blandt andet tale om en konsolidering af toldunionen, fremme af industrisamarbejdet og investeringer, inddragelse i Fællesskabets programmer, samarbejde om menneskerettigheder og støtte til regionalt og grænseoverskridende samarbejde.

[REDACTED]

5. Bekæmpelse af den illegale narkotikahandel og -smugleri samt ulovlig immigration i hele regionen.

28. Regionalt samarbejde er ikke kun et anliggende for de pågældende landes centralforvaltning, andre beslutningsniveauer i deltagerlandene kan med fordel involveres. Man vil få endnu større udbytte af Sortehavssamarbejdet ved at involvere den regionale og lokale administration i denne proces og ved at tilskynde til nærmere kontakt mellem lokalsamfund på begge sider af grænsen, og herunder også menneskelig kontakt¹¹.

¹¹ I denne forbindelse kan der hentes meget inspiration i den undersøgelse Kommissionen har bestilt af de territoriale virkninger på Den Europæiske Union af udviklingen i Sortehavsområdet. Undersøgelsen er under udarbejdelse og forventes at foreligge midt i 1998.

Ordninger til støtte for samarbejdet i Sortehavsregionen

29. Der findes en bred vifte af ordninger - bl.a. politiske initiativer, samhandel og faglig bistand - som kan bringes i anvendelse for at støtte og fremme det regionale samarbejde i Sortehavsområdet. EF har allerede ydet stor bistand til landene i regionen, i tidsrummet 1991-1996 er der således alt i alt ydet 2589 millioner ECU¹², og har dermed ydet et stort bidrag til styrkelse af det regionale samarbejde i området og til stimulering af regionens udvikling. Støtte ydes fortrinsvis via PHARE- og TACIS-programmerne (nationale programmer såvel som tværstatslige programmer), og den suppleres med midler fra Interreg-programmet og sektorspecifikke fællesskabsprogrammer.

30. Det skønnes at Fællesskabet i perioden 1991-1996 har ydet 490 millioner ECU i gavebistand til aktiviteter med det specifikke formål at styrke den regionale udvikling og samarbejdet omkring Sortehavet. Inden for transport har Fællesskabet givet sin tilslutning til et fælles tiltag der omfatter alle Sortehavslande, og resultatet heraf har været at man på den tværeuropæiske transportkonference i Helsinki har bakket op omkring planerne for udvikling af Sortehavsregionen som et tværeuropæisk transportområde, og herunder udvikling af et multimodalt og regionalt integreret transportnet. Formålet er at knytte de tværeuropæiske transportkorridorer vest for Sortehavet sammen med transportvejene nord for Sortehavet og den TACIS-finansierede TRACECA-korridor¹³ gennem Kaukasus. På energiområdet samarbejder Sortehavsstaterne inden for de TACIS- og PHARE-finansierede foranstaltninger til bygning, modernisering og rationalisering af olie- og gasrørledninger på tværs af grænserne - og her bør først og fremmest nævnes det såkaldte INOGATE-program¹⁴ - og inden

¹² I dette tal er ikke medregnet Fællesskabets bidrag til Grækenland, der i kraft af sit EU-medlemsskab kan trække på de europæiske strukturfonde. Tallet omfatter Fællesskabets bistand til Den Russiske Føderation som helhed

¹³ TRACECA står for Transport Corridor Europa Caucasus Central Asien

¹⁴ INOGATE står for Rehabilitation, Modernisation og Rationalisation of Interstate Oil and Gas Pipelines in the CIS

for det af Fællesskabet støttede energicenter for Sortehavsregionen. Hvad angår spørgsmålet om miljømæssig forsvarlig udvikling, har Fællesskabet ydet støtte til miljøprogrammet for Sortehavet og til implementering af den konvention som Sortehavsstaterne indgik i Bucharest i 1990 med henblik på miljøbeskyttelse i Sortehavsområdet, og ydet støtte til implementering af en strategisk handlingsplan for Sortehavet der blev undertegnet af BSEC-staterne i 1996. Fællesskabet har ydermere ydet bistand til arbejdet på at få Sortehavsstaterne optaget i Verdenshandelsorganisationen, og dette har spillet en afgørende rolle med hensyn til en styrkelse af regionens indbyrdes handelssamarbejde. Der er også i beskedent omfang ydet TACIS- og PHARE-bistand til BSEC-relaterede aktiviteter¹⁵.

31. Det foreslås at man på linje med hvad man tidligere har gjort i forbindelse med andre regionale initativer, bl.a. i Østersøregionen, fortsætter med udelukkende at yde faglig bistand via de eksisterende ordninger (det vil først og fremmest sige TACIS-, PHARE-, MEDA- og i givet fald Interreg-ordningerne), på grundlag af de heri fastsatte bestemmelser og procedurer og inden for rammerne af de eksisterende budgetposter. Kommissionen lægger særlig stor vægt på at sikre en bedre samordning og fokusering af de forskellige EF-ordninger i Sortehavsområdet.

Positive samspilsvirkninger i Sortehavsområdet

32. Kommissionen ønsker at udnytte de positive samspilsvirkninger der kan forventes i forbindelse med de igangværende EU-bistandsprogrammer, og er således klar til at finansiere sortehavsrelaterede aktiviteter under det tværstatslige TACIS-program og det tværstatslige PHARE-program, samt under de nationale TACIS- og PHARE-programmer for stater med kyst ud til Sortehavet, og i givet fald via Interreg-programmet, i tilfælde hvor dette er berettiget, forudsat at de pågældende Sortehavsstater udtrykkeligt anmoder

¹⁵ Der er ydet faglig bistand til udarbejdelse af en forretningsplan for Handels- og Udviklingsbanken for Sortehavsområdet i Thessaloniki og til Det Internationale Center for undersøgelser af Sortehavet i Athen med henblik på gennemførelse af en række økonomiske undersøgelser.

[REDACTED]

herom, og at projektforslagene sendes via de sædvanlige kanaler og bedømmes på grundlag af deres indhold som fastlagt i de sædvanlige regler og procedurer. Projektforslag der forelægges med henblik på PHARE-, TACIS-, MEDA-programmet - og eventuelt Interreg-programmet - og herunder navnlig forslag der indbefatter flere Sortehavsstater og som vedrører transport, energi og telenet, samhandel, miljømæssig bæredygtig udvikling, samt retsvæsen og indenrigsanliggender - skal således vurderes på grundlag af Sortehavskriterier.

33. Det bliver nødvendigt at overveje hvordan der kan iværksættes yderligere initiativer til uddybelse af de resultater der allerede er opnået, eller til etablering af nye perspektiver for samarbejdet. Der kan i denne forbindelse blive tale om etablering af forbindelse mellem TRACECA og de tværeuropæiske transportkorridorer og havnene på vestkysten af Sortehavet, udvikling af et multimodalt og regionalt integreret transportnet i Sortehavsområdet, og etablering af net til fremføring af energiforsyninger mellem Sortehavsregionen og Centralasien og Europa. Af andre vigtige mål bør nævnes bestræbelserne på at fremme det handelsmæssige samarbejde og at tiltrække investeringer til regionen, og iværksættelse af den strategiske handlingsplan for Sortehavsmiljøet og Bucharest-konventionen om beskyttelse af Sortehavet. Det forventes at "Miljø for Europa" processen i højere grad fokuseres på De Nye Uafhængige Stater, og dette åbner nye perspektiver for det miljømæssige samarbejde i Sortehavsområdet. Det er også vigtigt at hjælpe med til at bekæmpe den ulovlige handel med narkotika og våben og den ulovlige immigration. Et af de vigtigste kriterier der vil blive lagt til grund ved bedømmelsen af om det er formålstjenligt at yde EF-støtte til bestemte initiativer, er om de direkte berørte lande involverer sig aktivt, og herunder også i finansieringen.

34. Støtte til Sortehavssamarbejdet indebærer store muligheder for - og vil kunne have stor nytte af - positive samspilsvirkninger mellem TACIS-, PHARE- og MEDA-programmerne. Disse tre EU-programmer har samme målsætninger, for så vidt angår støtten til partnerlandenes igangværende økonomiske reformer og styrkelsen af demokratiet, men de dækker hvert sit

[REDACTED]

geografiske område og bygger hver især på deres egne regler. I visse tilfælde må der også sikres en passende koordinering med Interreg-programmet. For at gøre Fællesskabets støtte til Sortehavssamarbejdet så effektivt som muligt og sikre de nødvendige positive samspilsvirkninger mellem de berørte programmer, må Kommissionens tjenestegrene sørge for en grundig konsultation vedrørende foranstaltninger i Sortehavsregionen, idet der må etableres en systematisk fælles gennemgang og i givet fald fælles finansiering af forslag der tager sigte på at fremme Sortehavssamarbejdet. På relevante områder vil det blive undersøgt om det vil være formålstjenligt med yderligere koordinering og samarbejde med de internationale finansieringsinstitutioner.

35. Fællesskabets vigtigste dialogpartnere i bestræbelserne på at iværksætte initiativer i Sortehavsområdet har været staterne med kyst ud til Sortehavet. Kommissionen foreslår at man fortsætter med at arbejde på denne måde hvad angår udarbejdelsen af programmer for Fællesskabets foranstaltninger i Sortehavsområdet, samtidig med at man prøver på at tilskynde landene i regionen til at gennemføre fællesprojekter med regionale dimensioner. Kommissionen mener at BSEC - som det vigtigste regionale initiativ af generel art i Sortehavsområdet - eventuelt kan yde et afgørende bidrag i denne forbindelse, og den er derfor indstillet på løbende at udveksle information om EF-foranstaltninger med relevans for de mål som BSEC har sat sig. Bidrag fra andre eksisterende samarbejdsinitiativer i Sortehavsområdet vil også være velkommen, al den stund de repræsenterer en merværdi.

36. Det Europæiske Fællesskab har ikke idag formelle institutionelle forbindelser til BSEC. På baggrund af Den Europæiske Unions politik til støtte for udvikling af regionale samarbejdstiltag vil det kunne være nyttigt at etablere en vis form for forbindelse med BSEC. Stats- og regeringscheferne for BSEC-staterne udtrykte på deres seneste møde i Moskva ønsket om *sammen med EU at etablere et fælles grundlag for uddybelse af kontakt og samarbejde*. På baggrund af den rolle Kommissionen spiller med hensyn til faglig bistand vil det være formålstjenligt om Kommissionen på Det Europæiske Fællesskabs vegne deltager i BSEC's møder. En nærmere kontakt

til BSEC vil bidrage til at styrke de bilaterale relationer med regionens selvstændige stater.

Sammendrag og konklusion

37. Kommissionen ser positivt på og støtter et større regionalt samarbejde mellem Sortehavsstaterne og foreslår at man anlægger en ny strategi med hensyn til det regionale samarbejde omkring Sortehavet som led i en bredere EU-strategi for regionen, idet der tages hensyn både til Sortehavsstaternes fælles interesser og til Den Europæiske Union interesse i regionen. Kommissionen foreslår at man i denne forbindelse baserer sig på en blanding af forskellige ordninger, bl.a. både politiske og handelsmæssige tiltag og faglig bistand. Fællesskabet bør indstille sig på at skulle støtte foranstaltninger der tager sigte på at fremme det regionale samarbejde omkring Sortehavet - og også det lokale samarbejde - inden for blandt andet transport-, energi- og telenet, handelsmæssigt samarbejde, miljømæssigt bæredygtig udvikling, samt retsvæsen og indenrigsanliggender.

38. Et af de vigtigste kriterier der vil blive lagt til grund ved bedømmelsen af om det er formålstjenligt at yde EF-støtte til bestemte initiativer, er om de direkte berørte lande involverer sig aktivt, og herunder også i finansieringen. Faglig bistand ydes via de eksisterende ordninger - først og fremmest PHARE-, TACIS- og MEDA-programmet, og i visse tilfælde også Interreg-programmet - på grundlag af de herfor fastlagte procedurer og allerede eksisterende budgetkonti. Samtidig hermed vil man søge at opnå flest mulige positive samspilsvirkninger mellem disse programmer indbyrdes. Med etablering af et sådant samarbejde får erhvervslivet i samtlige medlemsstater mulighed for fuldt ud at deltage i de samarbejdsprojekter der vedtages.

39. Kommissionens vigtigste dialogpartnere i forbindelse med tilrettelæggelsen af programmer for Sortehavsregionen bliver de involverede Sortehavsstater selv, såvel på bilateralt som multilateralt grundlag. Samtidig kan BSEC - som det vigtigste regionale initiativ af generel art i Sortehavsområdet - yde et afgørende bidrag i denne forbindelse. På baggrund af den rolle Kommissionen spiller med hensyn til bistand vil det være

[REDACTED]

formålstjenligt om Kommissionen deltager i BSEC's møder. Ved at tilskynde til regionalt samarbejde i Sortehavsområdet kan EU bidrage til at skabe større sikkerhed, stabilitet og velfærd i denne region som får stadig større strategisk betydning for Den Europæiske Union.

Commission Européenne réalisation ENVOL Cartographie

- Deltager i det økonomiske samarbejde i Sortehavsregionen (BSEC)
- Medlem af Den Europæiske Union (EU)
- Andre lande
- EU-medlem - BSEC-medlem

Relation til Den Europæiske Union

- Europa-aftale
- Toldunion
- Associeringsaftale
- Partnerskabs- og samarbejdsaftale
- Samarbejdsaftale

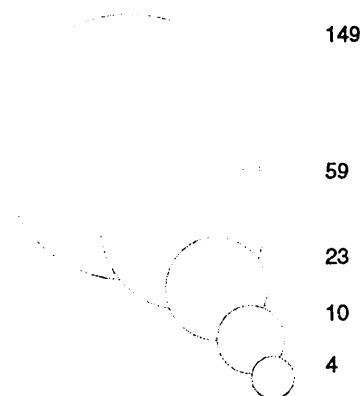
Storbyers størrelse

- Mere end 5 millioner indbyggere
- Mellem 1 og 5 millioner indbyggere
- Anden storby

Athens Hovedstad

Antal indbyggere i BSEC's medlemslande*

(Cirkelstørrelse er proportional med indbyggertallet (i antal millioner indbyggere) i 1992)

Befolkningstilvækst/-fald (på årsbasis, prognose for 1992-2000)*

- Tilvækst på over 1%
- Tilvækst på mellem 0,2% og 1%
- Stabil (fra -0,2% til +0,2%)
- Fald på mere end 0,2%

*Kilde: Verdensbanken

ISSN 0254-1459

KOM(97) 597 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

11 13 02

Katalognummer : CB-CO-97-612-DA-C

ISBN 92-78-27525-5

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer

L-2985 Luxembourg